संस्कृत

याज्ञवल्क्य
८-मार्त

अ.नं. २८

याज्ञवल्क्य

23

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

॥श्रीगणेशाय नमः॥ श्री

॥१॥ याम

॥स्वप्नाध्यायं प्रवक्ष्यामि यदि स्वप्नं समुद्भवं ॥ स्वप्नस्तु प्रथमे संवत्सर॥
॥ द्वितीये किल नः॥१॥ ह्रीली ये चाष्ट भिर्मासे त्रि भिर्मासे त्रि यामके॥ चतुर्थे॥
॥ यामे करस्वप्न मासेकेन फलं लभेत् ॥२॥ अरुणोदये वेलायां दशाहेन फ॥
॥ लं भेत् ॥३॥ एवं चतुर्दिके काले त्रिरात्रं तु भविष्यति ॥३॥ गोदोहन वेलायां स॥
॥ घस्वप्न विधीयते ॥ सात्विके प्रतिकं चेव चेतितं नानुबन्धयेत् ॥४॥ अति॥
॥ दीर्घ दिनादृष्टं स्वप्नं तं परिवर्जयेत् ॥ अत ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि तस्य पुण्य फ॥
॥ लं शुभं ॥५॥ वस्तु पश्यति स्वप्नांते राजानं कुंजरं हयं ॥ सुवर्णं वृषभं गां च॥
॥ कुटुंबं तस्य वर्धति ॥६॥ आरोहणं गोवृषकुंजराणां प्रासाद शैलाग्र वनस्प॥
॥ तीनां ॥ विष्ठानुलेपो रुदितं मृतं च स्वप्नेषु गम्यागमनं च धन्यं ॥७॥ स्त्रीरियं॥
॥ फलितं दृष्ट्वा एकाकी यो धिरोहति ॥ तन्मस्थं स्यात् विबुध्येत धनं शीघ्रमवा॥
॥ प्नुयात् ॥८॥ शुष्कं कंटकिनं वृक्षं एकाकी यो धिरोहति ॥ तन्मस्थः स्यात् विबुध्ये॥
॥ तन्मासे तस्य विनिर्दिशेत् ॥९॥ यस्तु स्वप्ने नरः सर्पेण दृश्यते दक्षिणे भुजे ॥ स॥
॥ हस्रलाभो भवेत्तस्य पूर्णे दशमे दिने ॥ ॥ ठरगो वृश्चिको वापि जलौका॥
॥ स्वप्ने यदि ॥ विजय चार्थ सिद्धिश्च पुत्रं तस्य विनिर्दिशेत् ॥११॥ प्रासादे च॥
॥ नयो भुंक्ते समुद्रं तरते नरः ॥ अपि दासकुले जातः सोपि राजा भविष्यति॥
॥१२॥ यस्तु मध्ये तदा कस्य भुंजीत घृतपायसं ॥ अखंड पुष्करे पत्रे तं वि॥
॥ द्यात् स्वधिनी पति ॥१३॥ बलाकां कुक्कुटीं क्रौंचीं लभ्यायां प्रति बुध्यति॥
॥ सत्कुले च लभेत् कन्यां भार्यां च प्रियवादिनीं ॥१४॥ निगडैर्बध्यते यस्तु॥
॥ बाहु पाशेन वा पुनः ॥ पुत्रो जायते तस्य प्रतिष्ठां वा विनिर्दिशेत् ॥१५॥
॥ आदित्य मंडलं स्वप्ने चंद्रं वा यदि पश्यति ॥ व्याधितो मुच्यते रोगात् ॥
॥ अरोगी श्रियमाप्नुयात् ॥१६॥ रुधिरं पिबते स्वप्ने सुरां वा यदि वा जलं॥
॥ यदि ॥ ब्राह्मणस्तु लभेत् विद्यां धर्मं इतरस्तु धनं लभेत् ॥१७॥ अभि॥
॥ द्वंद्वं तु यः स्वप्ने शृंगिणो दंष्ट्रिणो ... वानरा होभवेत् राजकु॥
॥ ली हृदयं ॥१८॥ तांबूलं ... पसलिलं ... स्वप्ने ... नमो ... जाती कम॥
॥ लकुंदं नीलोत्पलं ... गमः ॥१९॥ ... पश्यति यो... तेद ताम्र प्रल॥
॥ यलिप्त ... अर्थं नाशो भवेत्तस्य ... ॥२०॥ ... वस्त्रं ...
॥ ... आ ... नाड़ी ... ॥
॥ रक्तांबर धरा नारी रक्त गंधानुलेपनी ॥ प्रगृह्य ... तिया स्वप्ने ... लहस्रा॥
॥ विनिर्दिशेत् ॥२२॥ पीतांबर धरा नारी पीत गंधानुलेपनी ॥ अंच ग॥
॥ हति या स्वप्ने व्याधिस्तस्य ... ॥२३॥ चित्रांबर धरा नारी॥
॥ चित्र गंधानुलेपनी ॥ अवगाहति या स्वप्ने कुष्ठं तस्य विनिर्दिशेत् ॥२४॥
॥ कृष्णांबर धरा नारी कृष्ण गंधानुलेपनी ॥ अवगाहति या स्वप्ने मृत्युं॥
॥ तस्य विनिर्दिशेत् ॥२५॥ श्वेतांबर धरा नारी श्वेत गंधानुलेपनी ॥ अ॥
॥ वगाहयति या स्वप्ने सा श्री यास ... मुखी ॥२६॥ सर्व ... कूष्मा॥
॥ निर्वदिता ... पास भस्मा ... तल ... लवण ... ॥
॥ सचीतिक ... न्य ... भ ... ॥ गाहस्ति रेवं तिल ... हि ... ॥
॥२७॥ तैलाभ्यंगो ... स्य ... लेन ... हनवा ... नेन॥
॥ व्याधिं तस्य विनिर्दिशेत् ॥२८॥ गोहंबरथ ... युक्त मेकाकी यो धि॥
॥ रोहति ॥ तन्मस्थः स्याद्विबुध्येत ... शीघ्र मवाप्नुयात् ॥२९॥ खर ...॥
॥ माहिषरासभ युक्त मेकाकी यो धिरोहति ॥ तन्मस्थः स्याद्विबुध्येत॥
॥ ... तस्य विनिर्दिशेत् ॥३०॥ ... मारोह ... ॥
॥ ... ना ... द ...॥
॥ नरो ... जल ... आप: प्रतिबुध्यति ॥ अध्यानं निर्दिशेत् तस्य शीघ्र॥
॥ पुत्रागमः ॥३१॥ दधिलाभे ध्रुवो ... घृत लाभे ध्रुवं यश: ॥ ... ॥
॥ स्य प्राहाने ... य ... दधि भक्षणे ॥३२॥ दधि दुग्ध भवेत् ... गो॥
॥ धूम ... धनागमः ॥ पर्वत ... विंघा ... सर्वार्थ सिद्धिय॥
॥३४॥ फलं ... लो फलं विंघात ... तेज ... नमां ॥ ... ॥
॥ ... फलं ... ॥३५॥ ... फलं ... ॥
॥ तथा ॥ एतानि यो ... स्वप्ने ... लयति ध्रुवं ॥३६॥ मानुष्याणि च मां॥
॥ सानि स्वप्नांते यस्तु भक्षयेत् ॥ हरितानि ... तस्या ... ॥
॥ फलं ॥३७॥ हरिते ... विघा ... ध्रुवं ॥ पाद ... ॥
॥ लाभ: सहस्र ... भक्षणे ॥३८॥ ... मांसानि तस्य ... ॥
॥ विंद्र फलं ॥ राज्यं ... सहस्र ... मे ... ॥३९॥ ... णि॥
॥ भक्षये ... नगरा ... हमंडलिको राजा नगर॥
॥ र्थि ... ॥४०॥ ... तस्य स्वप्ने फलं ... यदि

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

॥केन्यालोमो भवेत्तस्य क्षिप्रमेव न संशयः॥४१॥क्षीरं पिबति यः स्व
॥प्ने स फलं दोहनं च तत्तु॥सोमपानं भवेत्तस्य पुण्यं वा पुण्यमुद्दिशेत्॥
॥४२॥सहते फलदं प्रासग्लानो रोदशिमादिशेत्॥अंजनं नेत्ररोगश्च
॥रोगच्छेदं धनक्षयः॥४३॥अभ्यंगे शयने पाने शरीरे वाहने गृहे॥
॥स्वेलमानो विशुध्येत् साश्रीयासर्व लोमुखी॥४४॥देवताप[illegible]
॥स्यंति हसंति चरुदंति च॥आसफोटंति च धावंति देशोलत्रुधि नुस्यंग
॥४५॥देवताश्च द्विजा गावः पितरो लिंगिनो पथा॥यद्वदंति नरास्त
॥स्वप्ने तत्तथैव विनिर्दिशेत्॥योलिंग मर्चितं दृष्ट्वा अन्यं वापदि द
॥वृत्ता॥व्यवहारे जयस्तस्य स्याज्जयो नजेतुं तस्य च॥४७॥कराली वी
॥कराली वा मूढो वा कृष्णपिंगलो॥सहितो वाहितश्चैव नस्य फालो
॥निश्चितिः॥४८॥स्वप्नाध्याय मिदं पुण्यं प्रातरुत्थाय यः पठेत्
(28) ॥दुःस्वप्नं नश्यते तस्य सुस्वप्नं तु भविष्यति॥तिस्मले मासह स्वस्य
॥सुवर्णं [illegible] तस्य च॥विधिं [illegible] दस्य पाणि [illegible] दरानि बृहस्प
॥मत्यं श्रीणि परानि विहस्तो॥[illegible] नेत्र त्रिप [illegible] गारा
॥नानि दुःस्वप्नविनाशनानि॥५१॥इति स्वप्नाध्यायः॥६॥
(29) ॥सु धूमं कर्णमित्याहुर्ध्वजलाच नासिका॥धूम्रज्वाले
॥भवेन्नेत्रे सुस्व[illegible]तारा ने [illegible]॥कर्णकुलिश्च सरिष्वे नासिके
॥मस्तरेचन॥नेत्रेचैव [illegible] गोकर्म सिद्धि मुखे कुलं॥१॥
॥सुमुखश्चेत्यादि॥पुण्य तिथौ अस्मनः पुराणोक्त फलप्राप्त्य
॥र्थं अस्य कुमारस्य विवाहाख्यं कर्म करिष्ये॥अस्य पाणि
॥ग्रहण समये ग्रहानुकूल्य सिद्धि द्वारा श्री परमेश्वर
॥प्रीत्यर्थं आचार्य ऋत्विक् द्वारा नवग्रह मखाख्यं कर्म
॥करिष्ये॥तदंगत्वेन निर्विघ्नता सिध्यर्थं महागणप
(20) ॥तिपूजनं पुण्याहवाचनं मातृका पूजनं नांदीश्राद्धं मंड
॥पप्रतिष्ठां कुलदेवता स्थापनादि च करिष्ये॥ऋद्धिसिद्धि
॥[illegible] तु [illegible] धे [illegible] पारि
(20) ॥परस्वधे॥आवाहयामि पूजार्थं रक्षार्थं च मम प्रभो॥
॥कतुमहाकाय सूर्यकोटि समप्रभो॥निर्विघ्नं कुरु
॥मे देव सर्व कार्येषु सर्वदा॥अस्मिन् पूगीफले महागण
॥पतये नमः आवाहनादि षोडशोपचारैः पूजयेत्॥भू
॥मिं स्पृष्ट्वा॥जगदाश्रय रूपेत त्वं सर्वबीजाम पदा सदा॥क
॥र्मी गेषु सदा श्रेष्ठे भूमिदेवि नमोस्तु ते॥भूमिं स्पृशेत्॥
॥ओषध्यो यस्य याः पुण्या जीवानामादि कारणं॥तस्मा द्वास्मा
॥पृथ्वीं लितु संतु कामा सदा मम॥ब्रीहितंदुल पुंजो कृत्वा तदुपरि
॥ब्रीकलशं निधाय॥कलशः कमनीयश्च लसत्प्रयोवि ध
॥तः पुरा॥देवानाममृताधारं तमिह स्थापयाम्यहं॥गंगे च यमु
॥मुने चैव गोदावरि सरस्वति॥नर्मदे सिंधु कावेरि जलेस्मिन्
॥संनिधिं कुरु॥जलं पूरयेत्॥पंचद्रुवां निक्षिप्य॥अश्वत्थो
॥दुंबरं पादि पल्लवा मिमिलासुरे॥पवित्रा पुण्य भाजास्तां
॥श्च मिहस्थापयाम्यहं॥पल्लवां निधाय॥पंचरत्नानि नि
(2F) ॥क्षिप्य॥रत्नं वैडूर्य माणिक्यं नीलं च पुष्परंतया॥रच्याला
॥नि पंचरत्नानि कुंभेस्मिन्नुक्षिपाम्यहं॥इदं फलं मयादे
॥वस्थापितं पुरतस्तव॥तेन मे सफला वाप्तिर्भवेज्जन्मनि
॥जन्मनि॥इति श्रीफलं निधाय॥उत्तर कलशोपरि
पूर्णपात्रं स्थापयेत्॥अपां पतये वरुणाय सांगाय सपरिवा
राय आवाहनादि षोडशोपचारैः पूजयेत्॥कलशस्य
॥०॥यजमानस्य हस्ते अक्षतान् गृहीत्वा दक्षिण हस्तेन
॥उत्तर कलशोपरि अक्षतान् निक्षिप्य॥मातृदेवेभ्यो न
॥मः॥पितृदेवेभ्यो नमः॥आचार्य देवेभ्यो नमः॥अति
॥थिदेवेभ्यो नमः॥सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमः॥

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

अवनिहोलजानु मंडलकान्देमुकुळसदृशांजलीशिर
स्याधाय दक्षिणेन पाणिना सुवर्णपूर्णफलं शांथारक्षत्वा
॥आशिषः प्रार्थयेत प्रार्थनामाह ॥ त्रिवारकृत्वा ॥ ततः स
भ्याः आशिषः संतु ॥ दीर्घा नागा नद्यो गिरयः त्रीणि विष्णु
॥पदानि च तेन आयुः प्रमाणेन पुण्याहं दीर्घमायुरस्तु ॥ शिवा
॥आपः संतु ॥ सोमनस्यमस्तु । अक्षतं चारिष्टं चास्तु । दी
॥र्घमायुः श्रेयः शांतिः पुष्टिस्तुष्टिश्चास्तु । गंधाः पांतु सुमं
॥गल्यं चास्तु । अक्षताः पांतु आयुष्यमस्तु । पुष्पाणि पां
॥तु सौश्रियमस्तु । तांबूलानि पांतु ऐश्वर्यमस्तु । दक्षिणाः
॥पांतु बहुदेयं चास्तु । वतु यो विप्रान् गंधादिभिः संपूज्य
॥मनुः समाधीयतां समाहितमनसस्मः प्रसीदंतु भवंतः
॥प्रसन्नास्मः ॥ शांतिरस्तु । पुष्टिरस्तु । तुष्टिरस्तु । वृद्धिर
॥स्तु । अविघ्नमस्तु । आयुष्यमस्तु । आरोग्यमस्तु ।
॥शिवं कर्मास्तु । कर्मसमृद्धिरस्तु ॥ धर्मसमृद्धि । धनधा
॥न्यसमृद्धिरस्तु । पुत्रसमृद्धि [illegible] रस्तु । इष्टसंपदस्तु । बहि
॥र्दशोअरिष्टनिरसनमस्तु । यत्पापं तत्प्रतिहतमस्तु । यच्छ्रे
॥यस्तदस्तु । उत्तरे कर्मण्यविघ्नमस्तु । उत्तरोत्तरमहरहर
॥भिवृद्धिरस्तु । उत्तरोत्तराः क्रियाः शुभाः शोभनाः संपद्यंतां
॥तिथिकरणमुहूर्तनक्षत्रसंपदस्तु । तिथिकरणमुहूर्तनक्षत्र
॥ग्रहलग्नाधिदेवताः प्रीयंतां । तिथिकरणमुहूर्तनक्षत्रे
॥सग्रहलग्नदेवताः प्रीयेतां ॥ अग्निपुरोगा विश्वेदेवाः प्रीयं
॥तां । इंद्रपुरोगा मरुद्गणाः प्रीयंतां । ब्रह्मपुराः सर्वे वेदाः प्रीयं
॥तां । विष्णुपुरोगा सर्वे देवाः प्रीयंतां । माहेश्वरीपुरोगा उमा
॥मातरः प्रीयंतां । वसिष्ठपुरोगा ऋषिगणाः प्रीयंतां । अरु
॥धतीपुरोगा एकपत्न्यः प्रीयंतां । ऋषयः छंदांस्याचार्या वि
॥द्यायज्ञाः प्रीयंतां । ब्रह्म च ब्राह्मणाः प्रीयंतां । श्रीसर
॥स्वत्यौ प्रीयेतां । श्रद्धामेधे प्रीयेतां । भगवती कात्यायनी

आज्यपात्रं स्रुवमोनिधाय उत्तरेणाग्निमागारान्तेनो प्रत्यस्थाप
य इध्मा ॥ तत्रस्थमेवाज्यं पवित्राभ्यां उत्पूय पवित्रे प्रोक्ष्याग्नौ
प्रहरेत् ॥ स्कंदाय नमः ॥ आत्मनो गन्तो भूः ० तत्र वर्णं तस्यां
वर्हि प्रा० तत्राज्यपात्रे स्थाप्य ॥ दक्षिणहस्तेन स्रु० को० स
हं० प्य ॥ स्रुवं निधाय ॥ दर्भानग्नौ ॥ सा० अग्नौ प्र० अष्टदिक्षु
तासलान् संपूज्य ॥ इंद्रायनमः ॥ अग्नयेनमः ॥ यमायनमः ॥ निरृतये न
मः ॥ वरुणायनमः ॥ वायवेनमः सोमायनमः ईशानायनमः इति संपूज्य ॥
हस्तं प्रक्षाल्य ॥ इध्मबंधनरज्जुमिध्मस्थाने निधाय ॥ पा
णिनेध्ममादाय मुळमध्या० स्रुवेण० त्रि० मध्यभागे गृ०
योसौ वज्रधरो देव० इध्मं कृत्वा ॥ प्रजापत० मः ॥ वायव्य को
णमारभ्य आग्नेय प० प्रजा० निरृतिको० ईशानीप० प्रजाप
प्रधानहोमं कुर्यात् ॥ अग्नये पवमानाय नम इति त्रिवारं कृ
त्वा ॥ अग्नये प्रजापतये नम इति सकृत् कृत्वा ॥ प्रत्यगुत्तरस्य
स्तिष्ठन् ॥ वरं उत्थाय भार्याया दक्षिणहस्तं सांगुष्ठं हस्तेन गृ
हीत्वा ॥ भगो अर्यमा च सविता देवा न मह्यं पुरंध्रिः ॥ तव ह
स्तं स्वहस्तेन गृह्णामि सुभगा भव ॥ १ ॥ स्वस्थानोपविश्य
वध्वांजलिमुपस्तीर्य ॥ वधूभर्ता शूर्पस्थान् लाजान् मुष्ट्या
वध्वांजलिस्थान् अभिघार्य ॥ शूर्पस्थान् अभिघार्य अंजलिस्थान् अभिघार्य ॥ अर्थ
द्वितीयवाप्य ॥
माग्ने नम इति कृत्वा ॥ ततो वध्वा सह अग्निमुदक्कुंभे च प्र
दक्षिणां कुर्यात् ॥ तत्र मंत्रः ॥ अरोद्र स्कुरपति श्रीशिवा च सुम
नास्तथा ॥ सुवर्चा पुत्रसुर्देवकामा च स्वस्ति शं भव ॥ १ ॥ ततोग्र
हीत्वा मध्वनधः उत्तरतो अग्नेर्दक्षिणेन पदा अश्मानमारोहयति ॥
इमं मंत्रः ॥ चित्रसोम्ये गुणे युक्ता वीरसूस्त्वं भव शुभे ॥ अश्मा
भव स्थिरा भव मात्र मन स्थिरा इति ॥ १ ॥ एवं त्रिवारं होमा
रोहणं कृत्वा ॥ वधूवरौ प्रदक्षिणां कुर्यातां ॥ ए
वं पुनर्द्विवारं इति यो वरुणाय नमः ॥ तदा यो पूषायनमः ॥
प्रजापतये नमः ॥ अग्न्यान्वेरुदीच्यां सप्ततंडुलपुंजान् कृत्वा

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

नउत्तरतः सम नं दुलराशीन् कलशं॥ अग्निमूर्तिध्यानं कृ
त्वा॥ इंद्रादिप्रतिदिशं अक्षतां क्षिपेत्॥ इंद्राय नमः अग्नये
नमः॥ यमाय नमः निर्ऋतये नमः॥ वरुणाय नमः वाय
वे नमः सोमाय नमः ईशानाय नमः मध्ये अग्निरक्षापु
नाय नमः॥ अग्निमानीय स्थापयेत्॥ योसौ वज्रधरो०
योजक नामानमग्निं प्रतिष्ठापयामि॥ ध्यानं मेषारूढो
जटाबद्धो० एवंरूपो कुलाशानः॥ प्राङ्मुखस्य मम संमु०
परिसमुह्य॥ प्रागुदीच्यां धान्यराशौ परिउदक पूर्ण क
लशं निधाय॥ गंधपुष्पैरलंकृत्य॥ समिद्वयमादाय॥ अ
ग्नेय्यादि० पु० थं॥ कियमाणे विवाहहोमे देवता परिग्र
हार्थं मन्वाधानं० अस्मिन्नन्वाहिते प्रवाविसाधा धार
याज्येन स्वं तमुहुक्त॥ अग्नये पानं त्रिरग्निं पवमानं
अग्निं प्रजापतिं चाज्येन यक्ष्ये॥ अर्यमाग्निं वरुणा
ग्निं पूषाग्निं प्रजापतिं च लाजद्रव्येण यक्ष्ये॥ शेष
ण स्विष्टकृतमग्निं मिसंकृतेन० त्रिवारमग्निं मरुतः
आज्येन यक्ष्ये॥ योसौ वज्रधरो० प्रजापतये नमः॥
इति मंत्रेण समिद्वय हुत्वा॥ अग्निं परिसमुह्य परिस्तीर्य
पात्रासादनं॥ प्रोक्षणीप्रणीताआज्यपात्रे इध्मा
बर्हिः॥ प्रोक्षणीपात्रमुत्तानं कृत्वा द्वे पवित्रे निधाय पश्चु
राग्नि० गं० ध० हस्तयो० पात्राणमुत्तानो० इध्मं० सर्वा
णि पात्राणि सिचिः० कमंडुलो क्षिपेत्॥ प्रणीतापात्र० उत्त
राग्नि० गं० ध० मुखसमं० ब्रह्मणः आसनं० ब्रह्म पूर्व
लायेद्दाससत्॥ ते पवित्रे ग्रहीत्वा आज्ये० तेपवित्रे
आज्यपात्रे निधाय० अ[illegible]मात्रं श्र० प्रसिप्यपुन
र्वेदतो० के मुख[illegible]ये त्रि० इद० आपः स्व०
नम॥ द्वितीयपात्रे मातृपितामहप्रपितामह्यः नांदीमुख्यः इ
दं वः पाद्यं नवम॥ पितृपितामहप्रपितामहाः नांदीमुखाः इदं
वः पाद्यं नवम॥ मातामह मातुः पितामह मातुः प्रपितामहाः प
त्नीसहिताः नांदीमुखाः इदं वः पाद्यं नवम॥ एकवारं॥ सत्यव
सुसंज्ञकाः नांदीमुखविश्वेदेवाः इदं वः आसनं गंधाद्युपचारक
ल्पनं नवम॥ मातृपितामहीप्रपितामह्यः नांदीमुख्याः इदं वः
आसनं गंधाद्युपचारकल्पनं नवम॥ पितृपितामहप्रपिता
महाः नांदीमुखाः इदं वः आसनं गंधाद्युपचारकल्पनं नव
म॥ मातामह मातुः पितामह मातुः प्रपितामहाः पत्नीसहिताः
नांदीमुखाः इदं वः आसनं गंधाद्युपचारकल्पनं नवम॥ विना
पकाद्याः गोधोदिश्चाउ[illegible]मानं म्ब्यह श्राद्धादि सप्तमातृभ्यः प
श्चात् यथाकालं यथाशक्ति ब्राह्मणाय आमान्नकोरान्नसमर्प
णेन नवम॥ सत्यवसुसंज्ञकाः नांदीमुखविश्वेदेवाः यथाकालं
यथाशक्ति ब्राह्मणाय आमान्नकोरान्नसमर्पणेन नवम॥ मा
तृपितामहीप्रपितामह्यः यथाकालं यथाशक्ति आमान्नको
रान्नेन ब्राह्मणाय नवम॥ पितृपितामहप्रपितामहाः यथाका
लं यथाशक्ति ब्राह्मणाय आमान्नकोरा[illegible]न समर्पणेन नवम॥
मातामह मातुः पितामह मातुः प्रपितामहाः पत्नीसहिताः य
थाकालं यथाशक्ति ब्राह्मणाय आमान्नकोरान्नेसमर्पणेन
नवम॥ कृतस्य नांदीश्राद्धस्य प्रतिष्ठाफलसंसिध्यर्थं द्राक्षा
मलकफलप्रत्याम्नायेन कृतं तं निष्क्रयार्थं हिरण्यं नांदीदेवनां
पितृगणदेवताः प्रियतां॥ हिरण्यमुद्रया वाघं कृत्वा॥ तमु
ले क्षिपेत्॥ मातापितामही चैव तथैव प्रपितामही॥ पिता
पितामहश्चैव तथैव प्रपिता[illegible]काः॥ मातामह स्तत्पिता च प्रमा
तामहकादयः॥ एते भवंतु मे प्रीताः प्रयच्छंतु च मंगलं॥
त्रिभंत्रिवंत्रिके॥ इति नांदीश्राद्धं॥ अथ मंडपदेवतास्थापन

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5) ३

दृक्षे संस्थाय स्थापइत्वा ॥ नंदिन्यै नमः नंदिनीं आवाहयामि ॥
नलिन्यै नमः नलिनीं आवाहयामि ॥ मैत्रायै नमः मैत्रां आवा
हयामि ॥ उमायै नमः उमां आवाहयामि ॥ पशुवर्धिन्यै नमः
पशुवर्धिनीं आवाहयामि ॥ शस्त्रगर्भिण्यै कुलदेवतायै न
मः शस्त्रगर्भिणीं कुलदेवतां आवाहयामि ॥ नंदिन्यादि
अत्र आवाहितदेवताभ्यो नमः आवाहनादि चंदनांतोपचा
रैः पूजइत्वा ॥ दीपं प्रार्थयेत् ॥ हरिद्रालेपतेलो दुर्लनो हमो
दकैरन्यं गत्वा नं छत्वा ॥ वंशपात्रोपरिक्रमेण नंदिन्या
दिदेवतास्थापइत्वा ॥ दूर्वांकुरेण स्थापइत्वा ॥ दूर्वांकुर
दधिचंदनं लिखित्वा लं दूर्वांकुरं नंदिन्युपरि निधाय ॥ नंदिन्या
दिदेवताः क्रमेण कृत्वा ॥ अविघ्नकलशसंस्के गणपतिआ
वाहयामि ॥ दधिचंदनदूर्वापुष्पं निधाय पूजयेत् ॥ ततः पु
[illegible] दीपं प्रार्थयेत् ॥ सुवासि

न्या दीपं गृहीत्वा ॥ अविघ्नकलशो पत्न्या ग्राह्यः ॥ वंशपा
त्रं स्वयं गृहीत्वा गृहं गत्वा ॥ तंदुलोपरि वंशपात्रे तंदुलर
स्थे अविघ्नकलशं स्थापयेत् ॥ पूजयेत् ॥ मंडपस्य प्राग्दक्षि
णे योग्ये यजमानेन स्वकुलस्वाहृष्ठं स्थापइत्वा पूजयेत्
अथ मंत्रः ॥ आवाहित महाभाग अर्चितो प्रार्थितो मया ॥
ऋद्ध्यर्थं कर्मणस्त्वेह कुरु ध्वं मंडपे शुभं ॥ इति मंत्रेण षोड
शोपचारैः पूजयेत् ॥ ततः आचार्यवर्णनं ॥ अमुकनामा यज
मानः अमुकशर्माणं ब्राह्मणं अस्मिन्नवगृहमखाख्ये क
र्मणि त्वामहं वृणे इति आचार्यवर्णनं करिष्यामि ॥ आचार्यस्त
यथा स्वर्गे शक्रादीनां बृहस्पतिः तथा त्वं मम यज्ञेस्मि ॥ यजमानेन वृतोहं स्यं
नु आचार्यो भव सुव्रत इति प्रार्थयेत् ॥ [illegible] मनुयानोपविश्य उद्दिश्य स्वशाखोक्तमधु
त्विगादि कर्म कारयेत् ॥ [illegible] स्य ईशान्यकलशमाग्नेयनीरस्य
दृगग्रे निधाय स्थंडि [illegible]

॥ प्रीयेतां ॥ भगवती माहेश्वरी प्रीयतां ॥ भगवती पुष्टिकरी प्रीय
तां ॥ भगवती तुष्टिकरी प्रीयतां ॥ भगवती ऋद्धिकरी प्रीयतां
॥ भगवती वृद्धिकरी प्रीयतां ॥ भगवती सिद्धिकरी प्रीयतां ॥ भग
वंतो विघ्नविनायकौ प्रीयेतां ॥ भगवान् स्वामी महासेनः सप
त्नीकः ससुतः सपार्षदः सर्वस्थानगतः प्रीयतां ॥ हरिहर हरिह
रण्यगर्भाः प्रीयंतां ॥ सर्वा ग्रामदेवताः प्रीयंतां ॥ सर्वाः कुल
देवताः प्रीयंतां ॥ ब्रह्मद्विषः हताः ब्रह्मद्विषः हताः परिपंथिनः
हताः स्य कर्मणो विघ्नकर्तारः शत्रवः पराभवं यांतु ॥ शाम्यं
तु घोराणि ॥ शाम्यंतु पापानि ॥ शाम्यंति तयः ॥ शुभानि वर्धतां ॥
शिवा आपः संतु ॥ शिवा ऋतवः संतु ॥ शिवा नद्यः संतु ॥ शि
वा गिरयः संतु ॥ शिवा वनस्पतयः संतु ॥ शिवा अतिथयः
संतु ॥ शुक्रांगारकबुधबृहस्पतिशनैश्चरराहुकेतुसोम
सहिता आदित्यपुरोगाः सर्वे ग्रहाः प्रीयंतां ॥ भगवान् नारा
[illegible] प्रीयतां ॥ भगवान् स्वामी म

महासेनः पुण्यं पुण्याहकालान् वाचयिष्ये ॥ वाच्यतां ॥ मम
सहकुटुंबिने महाजनान्नमस्कुर्वाणाय आशीर्वचनमपेक्ष
माणाय विवाहाख्यस्य कर्मणः पुण्याहं भवंतो ब्रुवंतु ॥ इति द्विः
॥ मम विवाहाख्यस्य कर्मणे स्वस्ति भवंतो ब्रुवंतु ॥ आयु
ष्मते स्वस्ति ॥ त्रिः ॥ कर्मणः ऋद्धिं भवंतो ब्रुवंतु ॥ कर्म ऋ
ध्यतां ऋद्धिः समृद्धिः एवं त्रिवारं ॥ यजमानस्य परि
जनानां निक्षिपेत् ॥ दीपं प्रार्थयेत् ॥ याश्रीः स्वयं पद्मवने कदंब
श्रीः स्वरराजा कहेकुंजरे भालेनाभरथे रवेन धवले यशेनयपु
पस्थिता ॥ श्री स्वदेवगृहे नरेंद्रभवने गंगातटे गोकुले सा श्रीस्ति
ष्ठतु नैर्गहमे सर्वथा ॥ नि० ॥ मधं० वि० श्री तस्थितां ॥ अस्तु ॥ श्री
मंगलानि भवंतु वर्षशतं पूर्णमस्तु ॥ शिवं भवं कर्माग
देवताः प्रीयंतां ॥ उत्तरकलशं दक्षिणहस्ते दक्षिणकलशं वाम

The Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

हस्तेन ह्रीतालाभ्यां संतत धारा द्वयं पात्रे षिंचेत्॥ शिवं शि
वमिति वदेत्॥ यजमान पत्नी वामभागे उपविश्य अस्ले
मेऽभिषेकं कुर्युः॥ सुरास्त्वामभिषिंचंतु ब्रह्मा विष्णु महे
श्वराः॥ वासुदेवो जगन्नाथः स्तथा संकर्षणो विभुः॥१॥
प्रद्युम्नश्चानिरुद्धश्च भवंतु विजयाय ते॥ आखंडलोऽग्नि
र्भगवान् यमो वै निर्ऋतिस्तथा॥२॥ वरुणः पवनश्चैव धनाध्य
क्षस्तथा शिवः॥ ब्रह्मणा सहिताः सर्वे दिक्पालाः पांतु ते सदा॥
३॥ कीर्तिर्लक्ष्मी धृतिर्मेधा पुष्टिः श्रद्धा क्रिया मतिः॥ बुद्धि
र्लज्या वपुः शांतिः कांतिस्तुष्टिश्च मातरः॥४॥ एतास्त्वामभि
षिंचंतु देवपत्न्यश्च मातरः॥ आदित्यश्चंद्रमा भौमो बुधजी
वसितर्कजाः॥ एते त्वामभिषिंचंतु राहुकेतुश्च तर्पिताः॥५
देवदानवगंधर्वा यक्षराक्षसपन्नगाः॥ ऋषयो मु

श्चाप्सरसां गणाः॥६॥ अस्त्राणि सर्वशास्त्राणि राजानो वाह
नानि च॥ ओषधानि च रत्नानि कालस्यावयवाश्च ये॥ स
रितः सागराः [illegible] शैलास्तीर्थानि जलदा नदाः॥ एतास्त्वा
मभिषिंचंतु सर्वकामार्थसिद्धये॥८॥ अमृताभिषेको
स्तु॥ इति पुण्याहवाचनं समाप्तं॥ अथ मातृकापूजनं॥ उ
दक्संस्थया पूजां कृत्वा॥ गौरी पद्मा शची मेधा सावित्री विज
या जया॥ देवसेना स्वधा स्वाहा मातरो लोकमातरः॥ शांतिः
पुष्टिः स्तथा तुष्टिः आत्मनः कुलदेवताः॥ ब्राह्मी माहेश्वरी चैव कौ
मारी वैष्णवी तथा॥ वाराही नारसिंही च चामुंडाः सप्तमातरः॥
गोर्यादि षोडशमातृः ब्राह्म्यादि सप्तमातृः॥ विनायकं दुर्गां क्षे
त्रपालं वास्तोष्पतिं आवाहयामि षोडशोपचारैः पूजयेत्॥ मा
तृकापूजनं समाप्तं॥ अथ नांदीश्राद्धं यजमानः कृत्वा तु कृत्वा॥ प्र
थमपात्रे सत्यवसुसंज्ञका नांदीमुखा विश्वेदेवाः इदं वः पाद्यं न

दुर्गां आवाहयामि॥ क्षेत्रपालाय नमः क्षेत्रपालं आवाह
यामि॥ वास्तोष्पतये नमः वास्तोष्पतिं आवाहयामि॥ वायवे
नमः॥ वायुं आवाहयामि॥ अश्विभ्यां नमः अश्विनौ आवाह
यामि॥ षोडशोपचारैः पूजयेत्॥ तदुत्तरभागे इंद्राय नमः इंद्रं
आवाह॰ अग्नये नमः अग्निं आ॰ यमाय नमः यमं आ॰ निर्ऋत
ये नमः निर्ऋतिं आ॰ वरुणाय नमः वरुणं आ॰ वायवे नमः वायुं
आ॰ सोमाय नमः सोमं आ॰ ईशानाय नमः ईशानं आ॰ म
ध्ये अपांपतिं वरुणं सांगं सपरिवारं सायुधं सशक्तिकं आ॰ स्था
पयेत् पूजयेत्॥ अग्निं परिसमुह्य समिद्द्वयमादाय अद्येत्या
दि पु॰ प्रा॰ क्रि॰ यमानेन नवग्रह होमे देवता परिग्रहार्थमन्वा
धानं करिष्ये॥ अस्मिन्नन्वाहिताग्नौ॰ अत्र प्रधानं॥ सवितारं
अग्निं रुद्रं सोमं अपोऽभ्यं अंगारकं भूमिं स्कंदं बुधं विष्णुं ना
रायणं बृहस्पतिं इंद्रं ब्रह्मणस्पतिं॥ शुक्रं इंद्राणीं शक्रं शनी

प्रधानदेवताः द्वादशाष्टसंख्यया यथाकालेन समित्तंडुला
ज्याहुत्या यक्ष्ये॥ विनायकं दुर्गां क्षेत्रपालं वास्तोष्पतिं वायुं
आकाशं अश्विनौ एताः क्रतुपार्श्व देवताः यथाकालेन ए
कैक समित्तंडुलाज्याहुत्या यक्ष्ये॥ इंद्रं अग्निं यमं निर्ऋतिं वरु
णं वायुं कुबेरं ईशानं एताः क्रतुसंरक्षक देवताः एकैक समि
त्तंडुलाज्याहुत्या यक्ष्ये शेषेण स्विष्टकृतमग्निं मिध्मसं
नहनेन रुद्रं अयासमग्निं देवान् विष्णुं अग्निं वायुं सूर्यं प्रजा
पतिं एताः प्रायश्चित्त देवताः आज्येन ज्ञाताज्ञात दोषनिब
र्हणार्थं त्रिवारमग्निं मरुतश्चाज्येन यक्ष्ये॥ योसौ वज्रधरो
देव आदित्यानां प्रभुर्मतः॥ सहस्रनयनः शक्रो ग्रहपीडां व्य
पोहतु॥ इति मंत्रेण समिद्द्वयं कुलाय प्रजापतये नमः अग्निं परि
समुह्य हस्ते परिस्तीर्य पुरस्ताद्दक्षिणतः पश्चादुत्तरतः इति

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(७)

८

उदक संस्थं तूष्णीं पूर्वं स्पृष्ट्वा पवित्रकरणं पात्रासादनं ॥ इदं कृ
संस्थमुख्य इध्मस्थाली प्रोक्षिण्यो दर्वी स्रुवो प्रणीताज्य
पात्रे इध्मो बर्हि विस्तार तावतामेव पात्रासादनं ॥ प्रोक्ष
णी पात्रमुत्तानं कृत्वा तत्रानंतर गर्भिलसाग्र समस्थूल
प्रादेशमात्रं कुशद्वय रूपे पवित्रे निधाय शुध्याभिरद्भिरेतत्
पात्रं पूरयित्वा ॥ गंध पुष्पाक्षता दिक्षिप्त्वा हस्तयो रंगुष्ठो
पकनिष्ठिकाभ्यामुदगग्रे पृथक् पवित्रे धृत्वा अथ त्रिरु
त्पूय पात्राण्युत्तानानि कृत्वा इध्मं च विस्रस्य सर्वाणि पात्रा
णि त्रिः प्रोक्षयेत् तताः आपः किंचित् कमंडलु सिंचेत् ॥ प्रणी
ता पात्रमग्नेः पुरस्तात् निधाय तत्र प्रागग्रे पवित्रे निधाय ॥ उ
द्धृता भिरद्भिः तत्पात्रं पूरयित्वा गंध पुष्पाक्षतान् विक्षिप्य
पुरतः समपुच्छ सारक्षिणतः प्रत्यग्नेरुदगासनं उत्तरतः प्र
प्रणीतापेक्षया सनं ॥ अग्नेरुत्तरतः प्रणीता पात्रं निधायेत्
पवित्रे गृहीत्वा आज्ये दर्भैराच्छादयेत् ॥ तत् पवित्रे आज्यपा
त्रे निधाय तत्पात्रं पुरतः संस्थाप्य तस्मिन्नाज्यमासिच्य
अग्नेरुत्तरतः स्थितानंगारान् उत्सार्य तेष्वाज्यं स्थापयि
त्वा रणातु बर्हिर्निरस्य तत्पुआज्यपात्र मधिश्रित्य ज्वलता
दर्भोल्मुकेन अवज्वाल्य अंगुष्ठपर्वमात्रं प्रक्षालितं दर्भाग्र
द्वयमाज्ये प्रक्षिप्य ॥ पुनर्ज्वलता तेनैव दर्भोल्मुकेन सुरस्य
द्रव्य सहाज्यं त्रिः पर्यग्निकृत्वा तदुल्मुकमपास्य प्रस्थाप्य
आज्यपात्रं भूमौ निधाय उदगंगारेनिर्वाप्य अंगारानग्नौ प्रक्षि
प्याप्रस्थाप्य तत्रस्थमेवाज्यं पवित्राभ्यां आज्यमुत्पूय
पवित्रे प्रोक्ष्याग्नौ प्रहरेत् ॥ स्वदारानाम: आत्मनोऽग्नेः
सुवं प्रोक्ष्य तत्र संमार्ज्य सा पूर्णतस्यां ब
र्हि प्राग्रपमास्तीर्य तत्राज्यपात्रं स्थाप्य दक्षिणहस्तेन
स्रुवं स्रुचौ गृहीत्वा इध्माभिघारयेत् हे वा

ओऽहं वरेण्यामीदं भूर्भुवस्वः

मंडले इहागच्छ इह तिष्ठ पूजां गृहाण मम संमुखो भव ॥ देवो
ऽसौ शुक्रः श्रीमांश्चैव सं पूजयेत् ... बुद्धिः पर्वतं त्रिलोके
...लेनमामि बृहस्पतिं ... ईशान्यां उत्तरस्य मंडले अधि
देवता प्रत्यधिदेवता सहितं गुरुं सांगं सपरिवारं आवाह०
गो गुरो अस्मिन् मंडले इहागच्छ इहातिष्ठ पूजां गृहाण मम
संमुखो वरदो भव ॥ हेमकुंदमृणालाभं दैत्यानां परमं गु
रुं ॥ सर्वशास्त्र प्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहं ॥ पूर्वे पंचको
ण मंडले अधिदेवता प्रत्यधिदेवतासहितं शुक्रं सांग
सपरिवारं आवाहयामि भो शुक्र अस्मिन् मंडले इहागच्छ
इहातिष्ठ पूजां गृहाण मम संमुखो भव ॥ नीलांजन समा
भासं रविपुत्र यमाग्रजं ॥ छायामार्तंडसंभूतं तं नमामि
शनैश्चरं ॥ पश्चिमे धन्वाकृति मंडले अधिदेवता प्रत्यधि
देवतासहितं शनैश्चरं सांगं सपरिवारं आवाहयामि
भो शनैश्चर अस्मिन् मंडले इहागच्छ इहातिष्ठ पूजां गृहाण
मम संमुखो वरदो भव ॥ अर्धकायं महावीर्यं चंद्रादित्य वि
मर्दनं ॥ सिंहिकागर्भ संभूतं तं राहुं प्रणमाम्यहं ॥ नैरृत्ये
शूर्पाकार मंडले अधिदेवता प्रत्यधिदेवतासहितं राहुं सांगं सपरि
वारं आवाहयामि ॥ भो राहो अस्मिन् मंडले इहागच्छ इहातिष्ठ पूजां
गृहाण मम संमुखो वरदो भव ॥ पलाश पुष्प संकाशं तारका
ग्रह मस्तकं ॥ रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहं ॥ वायव्ये
ध्वजाकृति मंडले अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहितं केतुं सांगं
सपरिवारं आवाह० भो केतो अस्मिन् मंडले इहागच्छ इहाति
ष्ठ पूजां गृहाण मम संमुखो वरदो भव ॥ क्रमेण षोडशोपचा
रैः पूजयेत् ॥ शुक्रार्कौ प्राङ्मुखौ ज्ञेयौ गुरु सौम्य उदङ्मुखौ
प्रत्यङ्मुखः शनिः सोमो शेषा दक्षिणतो मुखाः ॥ अथ दक्षिण
विनायकाय नमः विनायकं आवाहयामि ॥ दुर्गायै नमः

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

इंद्रादिप्रतिदिशं अक्षतान्निक्षिपेत्॥ इंद्राय नमः अग्नये नमः
यमाय नमः निर्ऋतये नमः वरुणाय नमः वायवे नमः सोमाय
नमः ईशानाय नमः मध्ये अग्निस्थापनाय नमः सुवासिन्या
अग्निं आनीय स्थंडिलस्याग्नेयां निधाय तदुपरि अक्षतां
क्षिपेत्॥ आछोदनं दूरीकृत्य॥ योसौ वज्रधरो देव आदित्या
नां प्रभुर्मतः॥ सहस्रनयनः शक्रो ग्रहपीडां व्यपोहतु॥
अग्निं प्रतिष्ठाप्य॥ प्रोक्षितेंधनानि निक्षिप्य॥ ध्यानं॥ मेषारूढो
जटावृद्धो गौरवर्णो महोजसः॥ धूम्रध्वजो लोहिताक्षः सप्ता
र्चिः सर्वकामदः॥ आत्माभिमुखमासीनो एवं रूपो हुताशनः॥
प्राङ्मुख मम संमुखो भव॥ अथ स्थापितं पुराणनवग्रहदेवताप्री
त्यर्थं आवाहनादि षोडशोपचारपूजनं करिष्ये इदानीमहं करिष्ये॥ मंत्रः॥ ज
पाकुसुमसंकाशं काश्यपेयं महाद्युतिं॥ तमोरिं सर्वपापघ्नं प्रण
तोस्मि दिवाकरं॥ १॥ मध्ये वर्तुलमंडले अधिदेवताप्रत्यधिदेव
तासहितं ससाधनं सांगं सपरिवारं आवाहयामि भो सूर्य अ
स्मिन्मंडले इहागच्छ इहतिष्ठ पूजां गृहाण मम संमुखो वरदो
भव॥ दधिशंखतुषाराभं क्षीरोदार्णवसंभवं॥ नमामि शशि
नं सोमं शंभोर्मुकुटभूषणं॥ आग्नेय्यां चतुरस्रमंडले अधिदे
वताप्रत्यधिदेवतासहितं ससाधनं सांगं सपरिवारं आवाहया
मि॥ भो सोम अस्मिन्मंडले इहागच्छ इहतिष्ठ पूजां गृहाण
मम संमुखो वरदो भव॥ धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कांचनसं
निभं॥ कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहं॥ दक्षिणे त्रि
कोणमंडले अधिदेवताप्रत्यधिदेवतासहितं भौमं सांगं स
परिवारं आवाहयामि भो भौम अस्मिन्मंडले इहागच्छ इह
तिष्ठ पूजां गृहाण मम संमुखो वरदो भव॥ प्रियंगुकलिका
श्यामं रूपेणाप्रतिमं बुधं॥ सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रण
माम्यहं॥ ईशान्यां बाणाकारमंडले अधिदेवताप्रत्यधिदेव
तासहितं बुधं सांगं सपरिवारं आवाहयामि भो बुध अस्मि
अर्कपीला[illegible]गोश्वत्थ[illegible]॥

नायकाः॥ [illegible] जगता [illegible] कृता रोगभयात्रासह
सुराः॥ मा विघ्नमाचरे पापं मासं तु पुरे पंथिनः॥
सौम्या भवंतु मे प्रीता देवभूतगणास्तथा॥ बलिदानप्रदाने
न शांतिं कुर्वंतु मे सदा॥ [illegible] कोचिदिह यस्मिन्भागता
बलितां संगः॥ तेभ्यो बलिं प्रयच्छामि नमस्कृत्वा पुनः पुनः॥
चरकी च विदारी च पूतना पापराक्षसी॥ ऐरेतं जटंभा विरू
पाक्षो धूम्रजिह्वो महोरगः॥ ७॥ एते रक्षंतु भुवने नगरं ग्राम
मेव च॥ क्षेत्रपालनमस्कृत्य सर्वसंपत्तिफलप्रदाः॥ ८॥ मम
निवासस्थाने सर्वे गृह्णंतु मे बलिं शुभं॥ भूतदेव्याः पिशाचा
श्चाला धर्मराक्षसांतकाः॥ शुभं कुर्वंतु ते सर्वे मम गृहे इति
मंत्रेः॥ अनेन नवबलिं दद्यात्॥ पिशाचाश्चाक्षिनीडाकिनीयस
यमधर्मनिर्ऋतिदेवताः प्रीयंतां॥ शांतिरस्तु अक्षतान् क्षिपेत्॥
पापाचमनं कृत्वा॥ ततः पूर्णाहुतिं कुर्यात्॥ स्रुचि द्वादशवारं
गृहीत्वा नारिकेलादि फलं सवस्त्रं सहिरण्यं पूगरत्नसहितं
स्थापयित्वा यजमानेन सकुटुंबेन आचार्योग्ने तिष्ठन्
अथ मंत्रः॥ योसौ वज्रधरो देव आदित्यानां प्रभुर्मतः॥ सह
स्रनयनः शक्रो ग्रहपीडां व्यपोहतु॥ पूर्णाहुतिं कृत्वा॥ अथा
र्येण प्रणीतापात्रं गृहीत्वा यजमानस्य सव्यहस्ते दत्वा यज
मानेन दर्भशकलानि सात्वा निगृहीता दर्भाग्रेण दिक्षु उदकं
क्षिपेत्॥ मंत्रः॥ प्राच्यां दिशि देवेभ्यो नमः दक्षिणस्यां दिशि
देवेभ्यो नमः॥ पश्चिम० उदी० ऊर्ध्वायां दि० उदकं क्षिपेत्
आपः शः प्रतिग्राह्य॥ अथ शांति॥ अग्निकलशपूजनं करिष्ये॥
गंधादि पूजां कृत्वा॥ अथ स्थापितनवग्रहवरुण उत्तरपूजनं क
रिष्ये॥ गंधादि पूजां कृत्वा अथ मंत्रः॥ यांतु देवगणाः सर्वे
सुवर्णाभिविसर्जयेत्॥ आचार्याणां करुणं गृहीत्वा यजमान
स्य वाम भागे पत्नीं उपविश्य॥ अभिषेकं कुर्यात्॥ सुरास्त्वा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

9
स्कंदपृष्ठे नवि मुक्तिं गृहीत्वा लाप येत्॥ जलेरक्षतु यारा हः॰
अग्नि विसर्जनं॥ गाछगृ॰॥ ततः श्री स्नान पूजनं॥ नमो स्ते॰
आशीर्वादः॥ यावद्दी नीस्तारं गाञ्च हति सुरनदी जान्हवी पु
ण्यतोया याव स्याकाश मार्गे तपति हिमकरो भास्करो लो
कपालः॥ यावद्वज्रेंद्रनीलस्फटिकमणि शिलावर्तले मेरु
शृंगे तावत्वं पुत्रपौत्रं स्वजन परिवृतो जीवशंभो प्रसादा
त्॥ पुण्याहवाचनं समाप्तं॥ अथ वाग्दानं॥ वरपिता पश्चि
माभिमुखे उपविश्य॥ वधूपिता वधूगृहं पूर्वाभिमुखं उ
पविश्य॥ वरपिता वधूहस्ते फलतांबुलादि दत्वा॥ अमुक
गोत्रोत्पन्नाय॥ अमुक प्रपौत्राय॥ अमुक पौत्राय॥ अमुक
पुत्राय॥ अमुक नाम्ने वराय॥ अमुक गोत्रोत्पन्नां॥ अमुक
9A
प्रपौत्रीं॥ अमुक पौत्रीं॥ अमुक पुत्रीं॥ अमुक नाम्नीं कन्यां
भार्यात्वाय वृणीमहे वृणीध्वं॥ त्रिवारं वाग्दत्वा॥ प्रदास्या
मि प्रदास्यामि प्रदास्यामि॥ वरपिता कन्यां वस्त्राघलंका
रादिभिः पूजयित्वा॥ अद्येत्यादि आत्मनः पुराणोक्त फ॰ करि
ष्यमाण विवाहांगत्वेन वाग्दानमहं करिष्ये॥ तदंग गणप
ति कलशादि पूजनं च करिष्ये॥ षोडशोपचारैः पूजयित्वा॥ क
न्यादाता पश्चिमाभिमुखः कन्यां नामतः वरपिता पूर्वाभि
मुखं उपविश्य॥ परस्परं गंधादिना पूजयित्वा॥ पंचहट्ट
पूगीफलानि पंच हरिद्राखंडानि परस्परं दत्वा॥ अमुक गो
9B
त्रोत्पन्नाय॥ अमुक प्रपौत्राय॥ अमुक पौत्राय॥ अमुक पु
त्राय॥ अमुक नाम्ने वराय॥ अमुक गोत्रोत्पन्नां॥ अमुक प्र
पौत्रीं॥ अमुक पौत्रीं॥ अमुक नाम्नः पुत्रीं॥ अमुक नाम्नीं
कन्यां ज्योतिर्विदादिष्टे [illegible] अस्याग्ने पतितः क्लीबे
[illegible] विवर्जिते॥ [illegible] स्वाहेत्याग्निमूलसं
निधौ॥ वस्त्रांते [illegible] रोपयेत्॥ मधुपर्क
सूत्रं वेत्स्य॥ मधुपर्कौ मधुपर्कौ मधुपर्कः सुमधुपर्कः प्रतिगृह्य
तां प्रतिगृह्णामि॥ [illegible] हस्ते कन्या
दक्षिणां गुष्ठकनिष्ठिका [illegible] पूर्वं दिशि वसुभ्यो
9C
नमः॥ दक्षिणस्यां दिशि आदित्येभ्यो नमः॥ पश्चिमस्यां दिशि
विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः॥ उदीच्यां दिशि रुद्रेभ्यो नमः॥ ऊर्ध्वा
यां दिशि भूतेभ्यो नमः॥ त्रिवारं मधुपर्कं [illegible] मधुपर्कं
पात्रं भूमौ निधाय॥ गोकर्णवत् हस्ते न त्रिः प्राश्नीयात्॥ वि
राजो नाय नमः इति प्रथम प्राश्य॥ आचमनीयं॥ विराजो न
नम इति द्वितीयं प्राश्य॥ आचमनीयं॥ विराजाय नम इति
तृतीयं प्राश्य॥ आचम॰ त्रिवारं [illegible]॥ शुद्ध माचमनी
यार्थं उदकं पीत्वा॥ द्विराचम्य॥ पक्षासनो दिदत्वा॥ तता
9D
दाता नरस्कारं [illegible] गं पृ माः [illegible] वरं पूजयेत्॥ नमो
[illegible] गो गो गौः सुगोः॥ इति मधु
पर्क समाप्तं॥ ततः वरं उत्थाप्य प्राङ्मुखं वधू पश्चिमाभि
मुखं वरं कृत्वा तयोः अंतर भागे अंतःपटं धृत्वा सुल
ग्ने सलिलम पसार्य मुखं नीरीक्षयेत्॥ अथ कन्याद
ने॥ दाता वरस्य दक्षिणतः स्वदक्षिण हस्ते दशास्य पत्नी
सहितउदङ्मुखो उपविश्य॥ अद्येत्यादि॰ आत्मनः पु
राणो॰ मम सम स्त इत्यादि कन्यादान कल्पोक्त फल
9E
प्राप्तये अनेन वरेणास्यां कन्यायामुत्पादयिष्यमा
ण संतत्या द्वादशावरान् द्वादशापरान् पुरुषान् पवि
त्री कर्तुं आत्मन श्च लक्ष्मी नारायण प्रीतये विवाहवि
धिना कन्यादानमहं करिष्ये॥ सपत्नीक उत्थाय उदं
ङ्मुख एव॥ कन्यां प्रगृह्य॥ कन्यां कनकसंपन्नां कन
कालंकरणैर्युतां॥ दास्यामि विष्णवे तुभ्यं ब्रह्मलोक के

Joint Project of Itihas Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

त्रे अमुकनक्षत्र विषये निःक्षिप्ता भवेत: ॥ वरस्य प्रीते वध्वागं
गुलेपयेत् ॥ या वाद्दत्ता मया कन्या पुत्रार्थं स्वीकृता त्वया
कन्यावरेको कनथि योनिक्षिप्तते सुखी भव ॥ कन्याविष
ये निक्षिप्ता भवत ॥ या वाद्दत्ता त्वया कन्या पुत्रार्थं स्वीकृता
मया ॥ वरावरेको कनथि योनिक्षिप्तं सुखी भव ॥ वरवि
षये निक्षिप्ता भवत ॥ एकत्र ग्रंथिं विलिखित्वा ॥ गणपतिपूज
नं ॥ शिवा आपः संतु ॥ सौमनस्यमस्तु ॥ अक्षतं चारिष्टं चा
स्तु ॥ दीर्घमायुः श्रेयः शांतिः पुष्टिस्तुष्टिश्चास्तु ॥ एत
द्वः सत्यमस्तु ॥ अद्येत्यादि अस्मिन्‌नः पुरा० अस्यउसौभा
ग्यप्राप्त्यर्थं शचीपूजनं करिष्ये ॥ अस्मिन् पूगीफले
10A शच्यै नमः शचीं आवाहयामि ॥ देवेंद्राणि नमस्तुभ्यं दे
वेंद्रप्रियभामिनि ॥ विवाहं भाग्यमारोग्यं पुत्रलाभं च दे
हि मे ॥ इति मंत्रैः आवाहनादि षोडशोपचारैः पूजयेत् ॥
शच्यादिदेवताभ्यो नमः मंत्रपुष्पं नमस्कारं समर्पयामि ॥
यांतु देवगणाः सर्वे० सर्वे विसर्जयेत् ॥ नानानामगोत्रे
भ्यो ब्राह्मणेभ्यो गंधतांबूलदक्षिणा श्रीकर्मांगदेवता
: प्रीयतां ॥ आशिर्वादे द्याः ॥ इति वाग्दानं ॥ अथ मधुप
र्कं ॥ अद्येत्यादि अस्मिन्‌नः पुरा० कन्यार्थिने गृहागताय
10B वराय कन्यादानांगभूतं मधुपर्कपूजनं च करिष्ये ॥
तदंगपेयं विष्टरादि कुशमयं विष्टरो लिनिदनं करिष्ये ॥ विष्ट
रो विष्टरो विष्टरः ॥ प्रतिगृह्यतां प्रतिगृह्णामि ॥ ततः कन्या
पिता वरस्यासौ प्रक्षाल्य पाणी नोदकं दद्यात् ॥ पाद्यं पाद्यं पा
द्यं सुपाद्यं ॥ आचम्य मां यत्र तीर्थानि तीर्थानि० गंधपु
ष्पाक्षता फलसुगंधयुक्तं अर्घं दद्यात् ॥ अर्घ्यमर्घ्यमर्घ्यं वरस्य
अंजलौ क्षिपेत् ॥ आचमनीयमाचमनीयमाचमनीयं
स्वाचमनीयं मधुपर्कपात्र [illegible] आच्छादनं स्थाप्य ॥
जिज्ञौ यथा विश्वंभराः सर्वे भूताः साक्षिण्यः सर्व
10C देवताः ॥ इमां कन्यां प्रदास्यामि पितृणां तारणाय
च ॥ ततः कश्यपाये [illegible] शरीरेच वरहस्ते स्वहस्ते
न्यस्य ॥ कन्या तारयतु ॥ पुण्यं वर्धतां ॥ शिवा आपः संतु ॥ सौम
नस्यमस्तु ॥ अक्षतं चारिष्टं चास्तु ॥ दीर्घमायुः श्रेयः शां
तिः पुष्टिस्तुष्टिश्चास्तु ॥ यच्छ्रेयः तदस्तु ॥ यत्पापं तत्प्रति
हतमस्तु ॥ पुण्याहं भवंतो ब्रुवंतु ॥ स्वस्ति भवंतो ब्रुवंतु ॥
ऋद्धिं भवंतो ब्रुवंतु ॥ श्रीरस्त्विति भवंतो ब्रुवंतु ॥ अमुकव
र्मणः प्रपौत्राय ॥ अमुकवर्मणः पौत्राय ॥ अमुकवर्मणः
10D पुत्राय ॥ अमुकनाम्ने वराय ॥ काश्यपगोत्रोत्पन्नां ॥ अ
मुकप्रपौत्रीं अमुकपौत्रीं अमुकपुत्रीं अमुकनाम्नीं कन्यां
श्रीरूपिणीं प्रजोत्पादनार्थं तुभ्यमहं संप्रददे ॥ कन्यापि
ता एवं त्रिः संकल्पं कुर्यात् ॥ गौरीं कन्यामिमां पोत स्वथा
शक्ति विभूषितां ॥ गोत्राय शर्मणे तुभ्यं दत्तां वर समाश्र
य ॥ कन्ये ममाग्रतो भूयाः कन्ये मे देवि पार्श्वयोः ॥ क
न्ये मे पृष्ठतो भूयाः त्वद्दानान्मोक्षमाप्नुयां ॥ मम वंश
10E कुले जाता पालिता वत्सराष्टकं ॥ तुभ्यं वर मया दत्ता
पुत्रपौत्रप्रवर्धिनी ॥ अथ कन्यादानजलं भाजने वरो
न हिरण्यादि अश्वगजदासीदासभूम्यादि फलं कन्यादा
न धासे [illegible] संकल्पयेत् ॥ यज्ञसाधनभूता या विश्व
स्याघप्रणाशिनी ॥ विश्वरूपधरो देवः प्रीयतामनया
गवा ॥ गोदेया ॥ इदं दासी मया तुभ्यं श्रीवत्स प्रतिपादिता
10F [illegible] कन्यादानकृती [illegible] यथोक्तं [illegible] दासीदाने
लक्ष्मीनारायणः प्रीयतां ॥ यथाशक्ति सुवर्णदानं वरद

A Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रो भास्करो लोकपालः॥ यावद्ब्रह्मेंद्रनी लस्फटिकमणिशिलावर्णलेमे रूपं गे
षिना भेद त्वा॥ इति कन्यादानं समाप्तं॥ ततः पात्रस्थ कन्या
दानोदकेन वधूवरयोः अभिषेकं कुर्युः॥ कांस्यपात्रे जलमासि
च्य॥ सहिरण्यपवित्रया पल्लवमाद्ये शाखया वधूवरावभि
षिंचेत्॥ तन्मंत्रः॥ सुरास्त्वामभिषिंचंतु०॥ अथ सूत्रवेष्ट
नं॥ चतुर्वारं पंचवारं वा सूत्रं वेष्ट्य॥ उपरिष्ठ सूत्रं अधो
निष्कास्य॥ अधः सूत्रं उपरि निष्कास्य॥ त्रिगुणीतं कृ
त्वा हरिद्राखंडं सुतंतुना गुंठित्वा॥ अधस्थानेन वरस्य
दक्षिण हस्ते बध्नीयात्॥ उपरितनेन वध्वाः वामहस्ते
बध्नीयात्॥ येन बद्धो बली राजा दानवेंद्रो महाबलः॥
11A तेन त्वामपि बध्नामि रक्षे माचल माचल॥ अथ अ
क्षतारोपणं॥ ततो दुग्धाक्ताक्षतारोपणं वधूवरौ कुर्व
तां॥ तत्रादौ वध्वा ततो वरेण॥ मंत्रः॥ भगाय नमः प
शाय नमः श्रियै नमः धर्माय नमः प्रजायै नमः पशवे
नमः॥ प्राङ्मुख उपविश्य॥ वस्त्रद्वयं कन्यायै दद्यात्॥
अथ मंगलसूत्रबंधनं॥ मांगल्यं तंतुनानेन मम जी
वन हेतुना॥ कंठे बध्नामि सुभगे त्वं जीव शरदां शतं॥
वधूगले बध्नीयात्॥ अथ लाजाहोमः॥ ततो वराव
ग्नं गृहीत्वा॥ पूर्ववत् कलशं धान्यां प्राङ्मुख उपविशेत्॥ ला
जाहोमं विवाहहोमं कुर्यात्॥ देशकालौ स्मृत्वा॥ अद्य
11B त्यादि० पुण्यतिथौ अस्यां पाणिगृहीतायां वध्वां भार्या
त्वासिद्ध्यर्थं विवाहहोमं करिष्ये॥ गणपतिस्मरणं कृत्वा॥
तंदुलचूर्णेन स्थंडिलं कृत्वा॥ ठणापंच अष्टमानं समी
प मनस्थाप्य॥ प्राङ्मुखं [illegible] धान्य [illegible] परिउद्य कर्पूर
कलशे निधाय तेप [illegible] गंधपुष्पैरलंकृत्य

11C भो वरुणः प्रीयतां॥ वायवे [illegible] सागराय० भो वायुः प्रीयतां॥ सो
माय सागराय० भो सोमः प्रीयतां॥ ईशानाय सागराय०
भो ईशानः प्रीयतां॥ [illegible]॥ भूम्यै सागराय० भो
भूमिः प्रीयतां॥ एकादशरुद्राय सागराय० भो एकादशरु
द्राः दिशं रक्षंतु बलिं भुंजंतु बलिं गृह्णंतु मम सकल
कुटुंबस्य आयुः कर्तारः शांतिकर्तारः पुष्टिकर्तारः तुष्टि
कर्तारः निर्विघ्नकर्तारः भवंतु भो रुद्राः प्रीयंतां॥ नव
ग्रहेभ्यः सांगेभ्यः सपरिवारेभ्यः सशक्तिकेभ्यः इमं
सदीपमाषभक्तबलिं समर्पयामि॥ भो नवग्रहाः दिशं
रक्षंतु बलिं भुंजंतु बलिं गृह्णंतु मम सकल कुटुंब
स्य आयुः कर्तारः शांतिकर्तारः पुष्टिकर्तारः तुष्टिक
11D र्तारः निर्विघ्नकर्तारः भवंतु भो नवग्रहाः प्रीयंतां॥ इ
ति पूजां कृत्वा॥ अथ [illegible]
तयं क्षेत्राधिपति प्रीत्यर्थं बलिदानं करिष्ये॥ तथा च
बलिपूजनं करिष्ये॥ क्षेत्रपालाय सांगाय सपरिवा
राय सायुधाय सशक्तिकाय शाकिनीडाकिनी भूतप्रे
त पिशाचादि परिवारयुताय इमं सदीपं सफलं सतांबू
लं सदक्षिणं माषभक्तबलिं समर्पयामि भो क्षेत्रपा
ल इमं बलिं गृहाण मम सकल कुटुंबस्य आयुःकर्ता
भो क्षेत्रपालः प्रीयतां॥ यजमानेन स्वहस्तेन दत्तो
बलिं गृह्णंतु मे देवा आदित्या वसवस्तथा॥ मरुतश्चा
श्विनौ रुद्राः सुपर्णाः पन्नगा ग्रहाः॥१ असुरा यातु
11E धानाश्च पिशाचा मातरो नगाः॥ डाकिन्यो यक्षवेता
ला योगिन्यः पूतनाः शिवाः॥२ जृंभगाः सिद्धगंधर्वा मा
ला विद्याधरास्तथा॥ दिक्पाला लोकपाला ये ये च विघ्नवि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

नो प्रताप्य स्रुवं निधाय ॥ स्रुवस्य बिलमग्रे स्रुक् रष्ठमध्या
सम चलः ॥ आरभ्य पृष्ठतो यावत् पुरि शाखिले मे वेल
कुरुणा नो मूले लोहदंड मेकं कं त्रिकृष्णील वेप्रताप्य आसाद्य
दर्भीनक्षिः क्षालकृत्वा नोप्रहरेत् ॥ इंद्राय नमः अग्नये न
मः यमाय नमः निर्ऋतये नमः वरुणाय नमः वायवे नमः
सोमाय नमः ईशानाय नमः क्रमेण संपूज्य ॥ हस्तप्र
क्षाल्य ॥ इध्मबंधनरज्जुमिध्मस्थाने निधाय पाणिने
ध्यमा हाय मूलमध्याग्रेषु स्रुवेण त्रिराधि धार्य मूल
मध्ययोर्मध्यभागे गृहीत्वा ॥ पात्रो वज्रधरा इव आ
दित्यानां प्रभुर्मतिः ॥ सहस्रनयनेः [illegible] एकोपहृत्य पीठ्य
पोहतु ॥ आतवे हस अग्नय इदं नवम ॥ वायव्य कोण
तु अग्ने पकोण पर्यंत प्रजापतये न मम ॥ निर्ऋति कोण
तः ईशान [illegible] इदं नमम ॥ सोमाय न मम ॥ अ
जस्थानं ॥ समितं हुत्वा ज्याकुत्वा ॥ पश्चादुपकल्पितं द्र
व्यं यथा दैवतमस्तु ॥ स्विष्टकृतं कृत्वा ॥ इध्मसर्जं कृत्वा ॥
रुद्राय नमः ॥ आपसे अग्नये नमः देवेभ्यो नमः विश्वेभ्य
नमः अग्नये नमः वायवे नमः ॥ सूर्याय नमः प्रजापतये
नमः अग्नये नमः त्रिवारं आज्याहुतिं कृत्वा ॥ अग्नेः परि
तः पूर्वादिदिक्षु समीपं माषभक्तबलिं दद्यात् ॥ इंद्राय सांग
य सपरिवाराय स[illegible]काय इमं माषभक्तबलिं समर्प
यामि ॥ भो इंद्र दिशं रक्ष बलिं भक्ष मम सकल कुटुंबस्य
आयुःकर्ता शांतिकर्ता पुष्टिकर्ता तुष्टिकर्ता निर्विघ्न
कर्ता भव ॥ भो इंद्र प्रीयतां ॥ अग्नये सांगाय० भो अग्नि
प्रीयतां ॥ यमाय सांगाय० भो यमः प्रीयतां ॥ निर्ऋतये
सांगाय० भो निर्ऋतिः प्रीयतां ॥ वरुणाय सांगाय०

पश्चिमादितो वस्वादि दशपात्रस्य [illegible] सप्तपदानि क्रमइति
एकपदी भव ॥ द्विपदी० त्रिपदी० चतुष्पदी० पंचपदी० षष्ठ
पदी० सप्तपदी० सु[illegible] आरोग्य निर्विघ्न
शुभं भवतु ॥ पुरस्पर [illegible] संयोज्य ॥ पूर्ववत् होमं के
अग्नि पल्लवे [illegible] यात् ॥ सुरास्त्वा० स्वासने उपवि
श्य ॥ स्विष्टकृतं ॥ स्विष्टकृते अग्नये नमः [illegible] कृत्वा रुद्राय
पशुपतये नमः ॥ अयसे अग्नये नमः देवेभ्यो नमः वि
श्वेभ्यो नमः अग्नये नमः वायवे नमः सूर्याय नमः प्रजा
पतये नमः अग्नये नमः त्रिवारं आज्याहुतिं हुत्वा ॥ पा
सो वज्रधरा देव० पूर्णाहुतिं कृत्वा ॥ आचार्येण प्र
णीता पात्रं गृहीत्वा यजमानस्य सव्यहस्ते दत्वा य
जमानेन दत्तात्रेण उदकं सिंचेत् ॥ प्राच्यां दिशि [illegible]
नुः दक्षिणस्यां० पश्चिमस्यां० उदीच्यां० ऊर्ध्वायां
दिशि० उदकं सिंचेत् ॥ यजमानपत्न्या बर्हिष्य धः
अंजलिं कृत्वा तदुपरि यजमानेन उदकं निःसिंचेत्
नेत्रं कृत्वा ॥ अपवित्रः पवित्रो वा० अघे स्यादि०
ध्ये आग्नि रुतर पूजनं वरुण पूजनं कृत्वा ॥ गंधा
दि पूजां कृत्वा ॥ वरुण विसर्जनं ॥ यातु देव० आचा
र्येण वरुणं गृहीत्वा अग्नि [illegible] यात् ॥ सुरास्त्वा
ल्कव [illegible] विभूतिं गृहीत्वा ० ललाटे [illegible]
[illegible] अग्नि विसर्जनं गच्छ गच्छ० ॥ ततो आचा
र्य पूजनं ॥ नमो स्त्वनंताय० आशीर्वाद दद्याः ॥
यावद्वीचीस्तरंगा वहति सुरनदी जान्हवी पुण्यतोया यावत् आकाश मातपलि हिमक

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

त्वपुत्रपौत्रैस्वजनपरिवृतोजीवशं ॥ भोः प्रसादात् ॥१९१७

13 इति लाजाहोमः समाप्तः ॥ चतुर्थदिने ॥ अद्य स्यादि०
र्थं मम (कन्या) दान संपूर्ण फलावाप्तये वेशाग्निहवनं कर्म
आयेणी पूजनं वरमात्रे अरिणी दानं च करिष्ये ॥
गणपति पूजनं स्वस्तिवाचनं च कृत्वा ॥ मयें० संपू
र्ण फलावाप्तये पुण्याहं० त्रिवारं कृत्वा ॥ वरपदोप्र
क्षाळन ॥ गंध वस्त्र अलंकारादिभिः पूजईत्वा ॥ क
रकपात्रे उमामहेश्वर पूजनं कृत्वा ॥ सांगं सपरि
वारं आवाहयामि ॥ स्थापयामि पूजयामि ॥ वधू ह
स्ते षोडश पूगी फलानि हिरण्यानि दत्वा षोडशा
13A र्घ्य दत्वा ॥ मोतील स्मीतअंदाणि नानारुपे र्घ्यं च
ष्ठत्वा ॥ देहि त्वं मम सौभाग्यं अर्घ्य ...
13B ते ॥ उमामहेश्वराभ्यां इदमर्घ्यं० मि ॥ अरिणि तमुमा
देवि महेश्वो गिरिजापतिः ॥ अलंकृत्वां पूजइष्या
मि हरिणी सर्व कामदं ॥ इति मंत्रेण षोडशोपचा
रैः पूजयेत् ॥ वरमात्रे हरिद्राकुंकुमादि दत्वा ॥ कं
न्यापिता वरमातृ हस्ते उदक दत्वा ॥ स्वस्तिरस्तु ॥ श्री
यफसंतु ॥ सोमनस्यमस्तु ॥ अक्षतं चारिष्टं चास्तु ॥
दीर्घमायुः श्रेयः शांति पुष्टि तुष्टि चास्तु ॥ सवत्साव
त्सदीपां वश्रपुं षोडश ... वरमात्रे प्रदास्यामि
13C कन्यादानस्य संपूर्ण ... फल ... वंशरार्थं
... दाने तुष्टा कुरु धिं क
शतुम ॥ वंशपापानि मे वृषुं ... सुखं ॥ दानानां ॥
मुलमं दानमत ... वंशपात्राणि सर्वाणि
मया रोपादितानि ... दास्यामि मम गो
13D त्राभिवृद्धये ॥ अनेन वंशपात्रदानेन उमामहेश्वरौ
प्रीयेतां ॥ अथ कंकण मुंडपविसर्जनं ॥ सप्तवर्षाद्धिकं कन्या
पुत्रवत्पालिता मया ॥ इदानीं तव पुत्राय दत्ता स्नेहेन
पाल्यतां ॥ वरपितरं के उपदेश्य प्रार्थना ॥ सप्तवर्षा
त्विय० ब्राह्मणेभ्यो गंधादिना पूजइत्वा लेन उमामहे
श्वरौ प्रीयेतां ॥ ... वधू प्रवेशः ॥ अद्य स्यादि० वधू
गृहप्रवेशारव्यं कर्म करिष्ये ॥ तदंग गणपति पूजनं पुण्य
हवाचनं महालक्ष्मी पूजनं च करिष्ये ॥ नमो देव्यै महा
देव्यै शिवायै सततं नमः ॥ नमः प्रकृत्यै भद्रायै निय
13E ताप्रणताः स्मतां ॥१॥ महालक्ष्म्यै नमः आवाहनादि षो
डशोपचारैः पूजयेत् ॥ अष्टकं चुमारि केलफल सहि
तानि अष्टोपायनानि दद्यात् ॥ उपायनमिदं पुण्यव
तुसंपूर्ण हेतवे ॥ वाणकं दत्ते मया ... सहिरण्यं द्रव्यम्य
हं ॥ अथ मंडपोद्वासनं ॥ अद्य स्यादि० पुण्यतिथौ ...
स्थापित देवतानां उत्थापनं मंडपोद्वासनं च करिष्ये
गणपति पूजनं पुण्याहवाचनं करिष्ये ॥ मयें संपू
पुण्याहवाचन संपूर्ण फल प्राप्तये पुण्याहं भवंतो
ब्रुवंतु त्रिवारं कृत्वा ॥ पुण्याहवाचन फल समृद्धि
रस्तु ॥ नमोस्तु० देवतापार्श्वे अक्षतान्विशिपेत् ॥
13F

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

14
वंशपात्रे गृहीत्वा मंडपमानीय पुर्ववत् पूजनं कृत्वा
देवतासूत्रं विमोच्य अविघ्नकलश मध्ये पूगीफ
लेआस्तणेन गृहीत्वा वेष्टयेत् ॥ तदनंतरं गणपति
पूजनं पुण्याहवाचनं कृत्वा ॥ शास्त्राद्य स्थाउल रपू
जनं कृत्वा ॥ यांतु देवगणा सर्वे ० सर्वा विसर्जये
त् ॥ कलश मध्यादकं पात्रस्थं गृहीत्वा अभिषेकं कु
र्यात् ॥ सुरास्त्वा ० यजमानेन अंजलिं कृत्वा आस्त
णेन सूत्रवेष्टितं पूगीफलं दत्वा ॥ मम गृहे षट्सु
षट्सु मासेषु शोभनमस्त्विति मंत्रेणोभुवंतु अस्त्वे
नतुं ॥ यजमानपत्न्या अंजलिं कृत्वा तदुपरि यजमानेन दत्वा
14A पुनः आस्तणेन गृहीत्वा यजमानस्य अंजल्यो परि पू
र्ण दत्वा एवं त्रिवारं कृत्वा तत् पूगीफलं ...
... त्वा ॥ तदुपरि कंकणं विसर्जयेत् ॥ अन्यं विसर्जयेत्
आचार्य पूजनं कृत्वा ॥ नमोस्त्व ० हिरण्यगर्भ ० दक्षिणा
समर्पणेन कर्मांग देवताप्रीयतां ॥ सपात्र प्रदानेन श्री
कर्मांग देवता प्रीयतां ॥ यावद्धी वीसरंगा च हाति सु
र नदी जाह्नवी पुण्यतोया ॥ यावत् या काशमार्गे तपति
14B हिमकरा भास्करा लोकपालाः ॥ यावद् वज्रेंद्रनीलस्फ
टिक मनशिला वर्त लंकेश ... तावत् पुत्रपौत्रे स्व
जन परिवृतो जीव ... भोः प्रसाद ॥ ... विभवसंव
त्सर सके १७ ३० ... प्रति ... वेसी सूपन
मक ... बका वार्णि ... पर ... कस्मा
... स
14C
14D
॥ मीस्वा ... कश्यप गोत्रजो ... रुद्र ... सिंह राशीश्व
रो षट्त्रिंशक ... रा ... गुरु राशी ... मेषु ... स
दा ॥ शुक्रो मंदरिपुः कलिंगजनित आग्नेय राद्देवता
मध्ये वर्तुल पुर्वदिक् दिनकरः कुर्यात् सदा मंगलं ॥ १ ॥
चंद्रः कर्कटकः प्रभुः सितनिभः आत्रेय गोत्र ... आ
स्ते यश्व ... वारुण मुख आपोहि मानीश्वरः ॥ ष
ट् ... कत्रीभ नक्षत्रो नो रीबुधार्क स्त्रिया
स्वामी यामुनदेशजो हिमकरः कुर्यात् सदा मंगलं २
भौमा दक्षिण दिक् त्रिकोण यम दिक् विंध्येश्वरो रक्त
भानु स्वामी वृश्चिक मेषयोः सुरगुरु आर्कराशी सौ
हृदः ॥ 14E

the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com